

**Mental
Health
Europe**

Equal rights.
Better mental health.
For all.

Noiembrie 2024

Raport

Impactul discriminării rasiale asupra sănătății mintale

Impactul discriminării rasiale asupra sănătății mintale: Provocările ignorate și ceea ce este necesar în Europa

Tabla de conținut

Impactul discriminării rasiale asupra sănătății mintale: Provocările ignorate și ceea ce este necesar în Europa	2
Introducere	3
Forme de discriminare rasială și etnică.....	5
Rasismul și discriminarea ca determinanți fundamentali ai sănătății (mintale), echității și bunăstării	7
Impactul rasismului interpersonal și internalizat	7
Impactul rasismului instituțional și structural.....	8
Asistență și sprijin în domeniul sănătății mintale	9
Combaterea discriminării bazate pe rasă și etnie în politicile UE: situația actuală.....	11
Recomandări concrete: Privind spre viitor - Către o abordare care combate discriminarea și promovează egalitatea.....	15
Concluzii	17

Mental Health Europe este o organizație dedicată drepturilor omului, promovării sănătății mintale pozitive și îmbunătățirii îngrijirii sănătății mintale și incluziunii sociale. În domeniul drepturilor sociale, subiectul discriminării rasiale și etnice nu a beneficiat, din păcate, de suficientă atenție, în comparație cu alte motive de discriminare. Prin urmare, este esențial să recunoaștem, să reflectăm și să abordăm rasismul ca o problemă prevalentă atât în afara, cât și în cadrul mișcării pentru sănătate mintală. O abordare intersecțională a fost esențială pentru activitatea noastră și pentru prezentul raport. Aceasta este prima încercare a Mental Health Europe de a explora impactul discriminării și inegalităților înrădăcinate în rasă și etnie asupra sănătății mintale, cu ambiția de a integra aceste aspecte în mod consecvent în activitatea noastră, date fiind efectele lor asupra sănătății mintale.

Disclaimer: Acest document a fost tradus din limba engleză cu ajutorul unui software de traducere automată; prin urmare, acuratețea traducerii nu este garantată.

Introducere

Rasismul este o realitate în viața minorităților rasiale, etnice și religioase din Uniunea Europeană. Cercetările arată în mod constant că grupurile rasiale și etnice marginalizate din Europa se confruntă cu rate mai ridicate ale problemelor de sănătate mintală și ale dizabilităților psihosociale, întâmpinând în același timp obstacole în calea accesului la serviciile care le oferă sprijin.¹² Cu toate acestea, realitățile sunt adesea neînțelese, trecute cu vederea și insuficient documentate, ceea ce duce la provocări în ceea ce privește analizele situaționale concrete și propunerile de abordare a situației. În 2020, Comisia Europeană a lansat un Plan de acțiune al UE împotriva rasismului,³, care a subliniat obiectivele strategice ale Uniunii pentru combaterea rasismului structural. Întrucât acest plan de acțiune se încheie în 2025, este momentul potrivit pentru o reflecție asupra viitoarelor politici ale UE în materie de sănătate mintală și antirasism: astfel încât prioritățile să includă prevenirea și promovarea sporită a sănătății mintale, precum și îmbunătățirea accesului grupurilor marginalizate la serviciile de sănătate mintală. Acest lucru este esențial pentru a se asigura că viitoarele politici sunt dezvoltate pentru a reduce inegalitățile legate de rasă și etnie.

Scopul acestui document este de a oferi o schiță a evoluțiilor politice existente pe această temă și de a sprijini prevenirea problemelor de sănătate mintală și promovarea unei bune sănătăți mintale. Acesta va identifica, de asemenea, barierele sistemice din calea îngrijirii sănătății mintale, a accesului la resurse și a bunelor rezultate ale asistenței medicale.

Abordarea disparităților de sănătate (mintală) necesită o abordare la nivelul întregii societăți. Prin urmare, acest raport se adresează publicului, factorilor de decizie, studenților, precum și profesioniștilor care lucrează cu comunitățile rasiale sau cu sănătatea mintală și celor interesați de acest subiect. Raportul va identifica mai întâi diferitele forme de discriminare legate de rasă și origini etnice. De asemenea, vor fi prezentate rasismul și discriminarea ca determinanți fundamentali ai sănătății mintale, echității și bunăstării, cu accent pe barierele personale, instituționale, culturale și de îngrijire a sănătății mintale. Va fi prezentată apoi o evaluare a cadrelor politice actuale ale UE privind discriminarea rasială. În concluzie, raportul va oferi recomandări concrete privind abordările pentru combaterea discriminării și promovarea egalității. În general, este imperativ să se acorde o atenție sporită acestui aspect pentru ca părțile interesate relevante să colaboreze și să realizeze sănătatea mintală în toate politicile, să integreze drepturile omului și drepturile persoanelor cu handicap, intersecționalitatea și să aibă grijă de nevoile specifice ale anumitor grupuri de populație.

¹ Apers H, Van Praag L, Nöstlinger C, Agyemang C (2023). Intervenții pentru îmbunătățirea sănătății mintale sau a bunăstării mintale a migranților și a grupurilor etnice minoritare din Europa: A scoping review. Cambridge Prisms: Global Mental Health, 10, e23, 1-25 <https://doi.org/10.1017/gmh.2023.15>

² Uniunea Europeană, "Flash Eurobarometru FL530: Sănătate mintală", disponibil la adresa: https://data.europa.eu/data/datasets/s3032_fl530_eng?locale=en

³ Comisia Europeană, "Planul de acțiune al UE împotriva rasismului 2020-2025", disponibil la adresa: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-anti-racism-action-plan-2020-2025_en

Forme de discriminare rasială și etnică

Rasismul se referă la ideile sau teoriile de superioritate a unei rase sau a unui grup de persoane de o anumită culoare sau origine etnică.⁴ Rasismul este o prejudecată, o discriminare sau o ostilitate îndreptată împotriva persoanelor sau grupurilor pe baza rasei sau etniei acestora. Acesta provine din convingerea conștientă sau inconștientă larg răspândită că anumite rase sunt în mod inerent superioare sau inferioare altora. Discriminarea rasială și etnică se poate manifesta în diverse forme în diferite sectoare ale societății. Acestea nu afectează doar drepturile individuale, ci contribuie și la inegalități sociale mai largi, care, la rândul lor, pot afecta bunăstarea oamenilor. Exemplele de grupuri cele mai afectate în Europa includ persoanele de origine africană și asiatică, musulmanii, evreii și romii. Există diferite forme de rasism, inclusiv rasismul împotriva negrilor, antițigani, antisemitism, islamofobie și rasism antiasiatic. Unele forme au legătură cu religia sau credința în cazuri precum ura împotriva musulmanilor.⁵ Persoanele se confruntă adesea cu mai multe tipuri de discriminare rasială și etnică care le pot afecta viața de zi cu zi.

Discriminarea individuală are loc atunci când o persoană acționează pe baza unor convingeri preconcepute împotriva cuiva pe baza rasei sau etniei sale. Acest lucru se poate întâmpla în interacțiunile cotidiene, cum ar fi refuzul de a fi servit într-un restaurant, abuzul verbal sau excluderea socială. Cercetările (deși limitate) au indicat faptul că minoritățile etnice se confruntă frecvent cu acest tip de discriminare în diverse medii, inclusiv la locul de muncă⁶ și în instituțiile de învățământ.⁷⁸

În schimb, **discriminarea instituțională** este adânc înrădăcinată în politicile, practicile și procedurile organizațiilor și instituțiilor. Aceasta duce adesea la un tratament inegal al persoanelor pe baza rasei sau etniei lor, perpetuând inegalitățile sistemice. Cercetările indică faptul că minoritățile rasiale se confruntă adesea cu obstacole în accesul la asistență medicală, resurse educaționale și oportunități de angajare din cauza politicilor instituționale discriminatorii.⁹ În 2023, Curtea Europeană de Justiție (CEJ) a decis că autoritățile publice din statele membre pot interzice angajaților să poarte vâl pe cap și alte simboluri religioase. În plus, în aprilie 2024, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) a pronunțat hotărârea sa și a menținut interdicția Belgiei de a purta hijab și simboluri religioase vizibile în școli.¹⁰ Ambele cazuri au fost aspru criticate pentru absența unei analize intersecționale, astfel de hotărâri afectând femeile musulmane (în primul rând femeile rasiale) și limitându-le în mod

⁴ Art. 4 din Convenția ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, disponibilă la: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-convention-elimination-all-forms-racial>

⁵ Planul de acțiune al UE împotriva rasismului (2020-2025), disponibil la adresa: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-anti-racism-action-plan-2020-2025_en

⁶ Ball E, Steffens MC, Niedlich C. Rasismul în Europa: Caracteristici și intersecții cu alte categorii sociale. *Front Psychol.* 2022 Mar 24;13:789661. 8-9 doi: 10.3389/fpsyg.2022.789661. PMID: 35401357; PMCID: PMC8988036.

⁷ astro Atwater, S. A. 2008. "Waking up to Difference: Teachers, Color-Blindness, and the Effects on Students of Color." *Journal of Instructional Psychology* 35 (3): 246-253

⁸ Parlamentul European (2022), "Rolul culturii, educației, mass-media și sportului în lupta împotriva rasismului", disponibil la adresa:

[https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2021/2057\(INI\)&l=en](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2021/2057(INI)&l=en)

⁹ Cloos, P., Bilsen, J. Comentariu editorial: sănătatea mintală publică și rasismul în Europa. *Arch Public Health* 79, 200 (2021). <https://doi.org/10.1186/s13690-021-00722-0>

¹⁰ Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO), *Mikyas și alții c. Belgiei*, disponibilă la: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22appno%22:%5B%2250681/20%22%5D,%22itemid%22:%5B%22001-233826%22%5D%7D>

disproporționat accesul la educație, ocuparea forței de muncă, precum și autonomia generală și vizibilitatea în spațiile sociale.

Mai mult, **discriminarea structurală** se referă la structurile societale care susțin rasismul și inegalitatea sistemică. Termenul de rasism structural se referă la "ideologii, practici, procese și instituții care operează la nivel macro pentru a produce și reproduce accesul diferențiat la putere și la oportunități de viață în funcție de rasă și etnie".¹¹ Această formă se manifestă prin modul în care normele societale, valorile și practicile istorice dezavantajează anumite grupuri rasiale și etnice. Minoritățile etnice și migranții din Europa se confruntă cu bariere sociale și structurale care le limitează accesul la educație, locuințe, locuri de muncă și asistență medicală de calitate. Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) raportează în mod regulat experiențe generalizate de discriminare în viața de zi cu zi, de la piața muncii la sistemele de sănătate. De exemplu, segregarea în ceea ce privește locuințele și educația are efecte de lungă durată asupra comunităților rasiale, afectându-le statutul socioeconomic și accesul la resurse. În plus, minoritățile rasiale și etnice sunt adesea supuse unei supravegheri excesive și unui tratament mai dur în cadrul sistemului de justiție penală. Aceasta include profilarea rasială, rate mai ridicate de arestări și sentințe mai lungi în comparație cu omologii lor albi pentru infracțiuni similare. Astfel de practici conduc la un ciclu de neîncredere și teamă în rândul comunităților minoritare.

Discriminarea culturală apare din percepția că anumite culturi sunt inferioare sau mai puțin valoroase decât altele. Aceasta poate duce la stigmatizarea practicilor, limbilor și identităților culturale. Discriminarea culturală afectează adesea migranții și minoritățile etnice, deoarece aceștia pot fi presați să se asimileze culturii dominante, ceea ce duce la conflicte de identitate și stres psihologic.

Rasismul de mediu descrie impactul disproporționat al pericolelor de mediu asupra comunităților rasiale și etnice minoritare. De exemplu, cercetările au arătat că aceste comunități sunt adesea situate în apropierea depozitelor de deșeuri toxice sau au acces limitat la aer și apă curată, ceea ce exacerbează și mai mult disparitățile în materie de sănătate.¹²¹³

Xenofobia reprezintă prejudecățile, atitudinile și comportamentele care resping și exclud oamenii pe baza percepției că aceștia sunt outsiders sau străini față de comunitate, societate sau identitate națională.

În Europa, rasismul se bazează, în general, pe o combinație complexă de naționalitate, origine, accent, trăsături vizuale, religie și percepția străinătății. O abordare intersecțională este esențială aici pentru a surprinde complexitatea rasismului întrepătruns cu alte forme de discriminare, cum ar fi cea bazată pe orientarea sexuală sau statutul socio-economic.¹⁴ **Intersecționalitatea** este un mod de înțelegere a relațiilor sociale, prin examinarea formelor intersectate de discriminare sistemică.¹⁵ Aceasta înseamnă recunoașterea faptului că sistemele sociale sunt complicate, la fel și identitățile noastre. Sexul, rasa,

¹¹ Viruell-Fuentes EA, Miranda PY, Abdulrahim S. Mai mult decât cultura: rasismul structural, teoria intersecționalității și sănătatea imigranților. Soc Sci Med. 2012; 75(12):2099-106.

¹² Biroul European de Mediu (2020), "Pushed to the wastelands: Rasismul de mediu împotriva comunităților roma din Europa Centrală și de Est", disponibil la: <https://eeb.org/library/pushed-to-the-wastelands-environmental-racism-against-roma-communities-in-central-and-eastern-europe/>

¹³ European Network Against Racism (2022), "The Climate Crisis is a (Neo)Colonial Capitalist Crisis: experiences, responses and steps towards decolonising climate action", disponibil la adresa: <https://www.enar-eu.org/racialised-communities-in-europe-hit-hardest-by-the-climate-crisis-new-enar-report/>

¹⁴ Ball E, Steffens MC, Niedlich C. Rasismul în Europa: Caracteristici și intersecții cu alte categorii sociale. Front Psychol. 2022 Mar 24;13:789661. doi: 10.3389/fpsyg.2022.789661. PMID: 35401357; PMCID: PMC8988036.

¹⁵ Crenshaw, K. (1989). Demarginalizarea intersecției dintre rasă și sex: o critică feministă de culoare a doctrinei antidiscriminare, a teoriei feministe și a politicii antirasiste. Univ. Chicago Legal Forum 1989, 139-167

etnia, vârsta, educația, printre altele, se intersectează și interacționează pentru a ne modela și pentru a contura provocările cu care ne confruntăm; multe dintre acestea pot fi prezente în același timp în viața unei persoane.

Rasismul și discriminarea ca determinanți fundamentali ai sănătății (mentale), echității și bunăstării

Sănătatea mintală este o stare de bunăstare mintală care permite oamenilor să își realizeze propriul potențial, să trăiască în conformitate cu valorile lor și să contribuie în mod semnificativ la comunitățile lor. Este o experiență umană, modelată de evenimente de-a lungul vieții. În conformitate cu modelul psihosocial al sănătății mintale, diverși factori socioeconomiici și de mediu pot avea un impact negativ asupra bunăstării mintale.¹⁶ Printre diferiții factori determinanți negativi ai sănătății mintale se numără rasismul. Cu toate acestea, legătura dintre rasism și sănătatea mintală nu beneficiază adesea de atenția pe care o merită. În această parte, vom explora în continuare modul în care factorii sociali, economici și de mediu influențați de rasism afectează rezultatele sănătății mintale.

Impactul rasismului interpersonal și internalizat

În Europa, discriminarea personală bazată pe rasă și etnie rămâne o problemă omniprezentă, manifestându-se sub diverse forme, cum ar fi abuzul verbal, microagresiunile, excluderea și tratamentul inegal. Persoanele din grupuri etnice minoritare, cum ar fi migranții, comunitățile de romi sau persoanele de origine africană, se confruntă adesea cu prejudecăți la locul de muncă, în școli, în spațiile publice¹⁷ și în interacțiunile cu forțele de ordine. Această discriminare este alimentată de stereotipuri, xenofobie și inegalități sistemice.

Impactul asupra sănătății mintale poate fi profund. Expunerea persistentă la rasism și discriminare etnică contribuie la stres cronic, sentimente de izolare și diminuarea valorii de sine. Victimele pot suferi de anxietate, depresie și consecințe ale traumei din cauza confruntărilor repetate cu prejudecățile. Formele îndelungate de discriminare se pot conecta, de asemenea, la trauma generațională (sau trauma intergenerațională), care se referă la un ciclu de traume transferate prin familii. Acest concept este deosebit de relevant pentru înțelegerea problemelor de sănătate mintală cu care se confruntă persoanele ale căror rude au trecut prin adversități semnificative, cum ar fi războiul, colonizarea sau opresiunea sistemică.

Microagresiunile sunt agresiuni deschise sau pe scară largă la adresa celor de o anumită rasă, cultură, sex sau alte caracteristici și pot crea medii în care persoanele se simt etichetate, nedorite sau subevaluate. Acest lucru întărește sentimentul de "alteritate", lăsându-i excluși din coeziunea socială.

¹⁶ Mental Health Europe (2023), "Promoting Understanding of the Psychosocial Model of Mental Health", disponibil la: <https://www.mentalhealtheurope.org/library/mhe-releases-psychosocial-toolkit/>

¹⁷ Parlamentul European (2019), "Rezoluția privind drepturile fundamentale ale persoanelor de origine africană în Europa", disponibilă la adresa: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0239_EN.html

Copiii și tinerii supuși discriminării pot interioriza stereotipurile negative, ceea ce duce la performanțe academice mai scăzute și la consecințe psihologice negative pe termen lung.

Întrucât sănătatea mintală înseamnă un nivel de bunăstare care permite unei persoane să contribuie la comunitatea sa, o sănătate mintală precară și factorii de risc ai acesteia au, de asemenea, un impact asupra bunăstării generale și a economiei societăților. De exemplu, Forumul Economic Mondial estimează că, în perioada 2020-2025, costul cumulativ al pierderii de productivitate din cauza tulburărilor psihologice și a sinuciderilor se ridică la 114 miliarde de dolari, dintre care 11 miliarde de dolari reprezintă pierderea de productivitate în rândul tinerilor. Pentru a înțelege impactul rasismului asupra sănătății mintale în Europa, este necesară recunoașterea contextelor sociale și instituționale mai largi în care are loc discriminarea rasială și etnică.

Impactul rasismului instituțional și structural

Discriminarea sistemică și inechitățile cu care se confruntă minoritățile rasiale și etnice sunt evidente în diverse moduri, cum ar fi politicile și legislațiile, piața muncii, poliția, educația și multe altele. De exemplu, un raport al FRA a precizat că aproape un sfert dintre romi nu au asigurare națională de sănătate, 82% trăiesc în gospodării supraaglomerate, în timp ce 25% dintre romi au simțit că au fost discriminați în ultimul an în situații de zi cu zi, cum ar fi în căutarea unui loc de muncă, la locul de muncă, în locuințe, asistență medicală și educație.¹⁸ Minoritățile rasiale sunt adesea excluse din sistemele de protecție socială, ceea ce le face deosebit de vulnerabile la factori de stres precum șomajul și sărăcia, care le deteriorează și mai mult bunăstarea psihică. De exemplu, comunitățile marginalizate sunt mai susceptibile de a se confrunța cu excluderea în societate și sunt adesea afectate în mod disproporționat de probleme precum accesul inegal la servicii de sănătate mintală accesibile și bazate pe comunitate, sprijin și locuințe. În ceea ce privește sistemul educațional, raportul FRA 2023 "Being Black in the EU"¹⁹ a identificat faptul că tinerii de origine africană sunt de trei ori mai predispuși să părăsească școala mai devreme, comparativ cu tinerii în general. Același raport a evidențiat faptul că "34% [dintre respondenți] s-au simțit discriminați din punct de vedere rasial atunci când au căutat un loc de muncă și 31% la locul de muncă în cei 5 ani anteriori anchetei".

În timp ce aceste grupuri aflate în situații vulnerabile se pot confrunța cu discriminarea, incidentele sunt adesea subraportate. Acest lucru se poate datora lipsei de încredere în poliție și în sistemul juridic, precum și lipsei de cunoaștere a legilor și a instituțiilor la care să se apeleze, care reprezintă obstacole serioase. De exemplu, la fel ca în cazul multor comunități, nivelul de încredere în poliție și în sistemul juridic în rândul romilor și al călătorilor este în general scăzut.²⁰

Pentru cei care se confruntă cu aceste probleme, determinanții sociali și structurali pot interacționa pentru a le submina, în loc să le protejeze, sănătatea mintală și pentru a le schimba poziția pe continuumul sănătății mintale, ducând la înrăutățirea rezultatelor în materie de sănătate mintală. Combinația dintre rasismul sistemic și discriminarea și rasismul de zi cu zi supun persoanele rasiale unui stres mai mare. Ca atare, în comparație cu persoanele care nu sunt rasializate, acestea sunt mai

¹⁸ FRA (2022), "Roma in 10 European Countries - Main results", disponibil la adresa: <https://fra.europa.eu/en/publication/2022/roma-survey-findings>

¹⁹ FRA (2023), "Being Black in the EU - Experiences of people of African descent", disponibil la adresa: <https://fra.europa.eu/en/news/2023/black-people-eu-face-ever-more-racism>

²⁰ FRA (2021), "Roma and Travellers in six countries - Technical report", disponibil la adresa: <https://fra.europa.eu/en/publication/2021/roma-and-travellers-six-countries-technical-report>

susceptibile de a se confrunta cu factori de risc pentru sănătatea mintală și mai puțin susceptibile de a fi expuse la factori de protecție.

Asistență și sprijin pentru sănătatea mintală

Rasismul, atât la nivel individual, cât și sistemic, joacă un rol fundamental în determinarea rezultatelor în materie de sănătate.²¹ OMS definește determinanții sociali ai sănătății ca fiind condițiile în care oamenii se nasc, cresc, trăiesc, lucrează și îmbătrânesc, inclusiv factori precum ocuparea forței de muncă, educația și accesul la asistență medicală.²² Acești determinanți sunt puternic influențați de politicile sociale, practicile instituționale și normele culturale, dintre care multe sunt impregnate de inegalitate rasială.

Minoritățile etnice și imigranții raportează adesea experiențe de prejudecăți în cadrul asistenței medicale. Aceste experiențe, la rândul lor, conduc la disparități în ceea ce privește tratamentul și îngrijirea și la rezultate mai slabe în materie de sănătate, prin restricționarea mobilității economice și creșterea stresului. O astfel de discriminare exacerbează problemele de sănătate mintală, făcând mai dificilă pentru grupurile afectate căutarea de ajutor sau primirea de sprijin adecvat. În timpul pandemiei COVID, grupurile etnice și rasiale minoritare din Europa au fost deosebit de vulnerabile la infecție, deoarece au fost suprareprezentate în ocupațiile de primă linie: asistență medicală și socială, transport, servicii de livrare, aprovizionare cu alimente și roluri de securitate.²³

Studiile din întreaga Europă arată că comunitățile minoritare sunt adesea subreprezentate în utilizarea asistenței medicale din cauza barierelor lingvistice, a insensibilității culturale și a fricii de discriminare.²⁴ Printre exemplele în care rasismul acționează ca o barieră în accesul la asistență medicală se numără excluderea pe baza aspectului (de exemplu, purtarea de hijabs/foarfece de cap) sau pe baza cunoștințelor de limbă locală.²⁵

Rolul profesioniștilor din domeniul sănătății este crucial în asigurarea promovării și prevenirii sănătății mintale, precum și a accesului la sprijin de calitate, în toate comunitățile. Aceștia sunt adesea responsabili pentru a stabili cine poate avea acces la tratament medical și ce tipuri de intervenții pot fi oferite. Profesioniștii din domeniul sănătății din UE nu sunt adesea instruiți în ceea ce privește îngrijirea

²¹ Kayani Z, Willis A, Salisu-Olatunji SO, Jeffers S, Khunti K, Routen A. Raportarea și reprezentarea grupurilor slab deservite în studiile de intervenție pentru pacienții cu condiții multiple pe termen lung: o revizuire sistematică. *Journal of the Royal Society of Medicine*. 2024;0(0). doi:10.1177/01410768241233109, disponibil la: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/01410768241233109>

²² Organizația Mondială a Sănătății, "Determinanții sociali ai sănătății", disponibil la adresa: https://www.who.int/health-topics/social-determinants-of-health#tab=tab_1

²³ Akbulut, N., Limaro, N., Wandschneider, L. *et al.* (2020), Declarația ASPHER privind rasismul și sănătatea: rasismul și discriminarea obstrucționează urmărirea de către sănătatea publică a echității în domeniul sănătății. *Int J Public Health* 65, 727-729 (2020). <https://doi.org/10.1007/s00038-020-01442-y>

²⁴ Kayani Z, Willis A, Salisu-Olatunji SO, Jeffers S, Khunti K, Routen A. Raportarea și reprezentarea grupurilor slab deservite în studiile de intervenție pentru pacienții cu condiții multiple pe termen lung: o revizuire sistematică. *Journal of the Royal Society of Medicine*. 2024;0(0). doi:10.1177/01410768241233109, disponibil la: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/01410768241233109>

²⁵ FRA (2013), "Inegalități și discriminare multiplă în ceea ce privește accesul la asistență medicală și calitatea acesteia", disponibil la adresa: <https://fra.europa.eu/en/publication/2013/inequalities-and-multiple-discrimination-access-and-quality-healthcare#related>

competență din punct de vedere cultural,²⁶ ceea ce duce la diagnostice greșite sau insuficiente sau la un tratament inadecvat al problemelor de sănătate mintală în rândul utilizatorilor minoritari ai serviciilor.²⁷ Acest lucru este deosebit de îngrijorător, deoarece miturile de lungă durată, adânc înrădăcinate cu privire la diferențele rasiale, în special diferențele biologice bazate pe rasă, pot contribui la practici coercitive, excesiv de medicalizate și izolatoare, care sunt legate de modelul dominant în domeniul sănătății mintale, abordarea biomedicală. Aceasta concentrează atenția asupra bolii, a factorilor biomedicali și a predispoziției genetice. În consecință, în rândul profesioniștilor, acest lucru promovează formele de tratament oferite care sunt în primul rând medicale și farmacologice. Tratatamentul inegal și disparitățile în materie de sănătate pot fi exacerbate atunci când profesioniștii nu recunosc și nu sunt informați (de exemplu, în cadrul sistemului educațional) cu privire la modul în care rasismul și discriminarea afectează sănătatea, pe baza inegalităților sociale.

Practicile discriminatorii, intenționate sau inconștiente, întăresc neîncrederea în sistemele medicale, descurajând și mai mult minoritățile rasiale și etnice să caute sprijin în domeniul sănătății mintale. De exemplu, solicitanții de azil și refugiații ajung adesea în Europa cu probleme de sănătate mintală legate de traume, însă obstacolele birocratice și politicile discriminatorii din multe state membre le limitează accesul la îngrijirea adecvată.²⁸ În plus, în Regatul Unit, un raport din 2022 al MBRRACE-UK, folosind date din perioada 2018-2020, a arătat că femeile de culoare aveau de 3,7 ori mai multe șanse de a muri decât femeile albe, iar femeile asiatice aveau de 1,8 ori mai multe șanse de a muri decât femeile albe.²⁹

În plus, lipsa conștientizării și a discursului privind sănătatea mintală și discriminarea rasială și etnică limitează crearea și sporirea oportunităților pentru spații adaptate din punct de vedere cultural. Sensibilizarea și competențele în materie de cultură și de gen ale profesioniștilor din sectoarele transversale (de exemplu, educație și ocuparea forței de muncă) sunt esențiale pentru creșterea participării echitabile a grupurilor etnice și rasiale și pentru găsirea de soluții adaptate. Cu toate acestea, acest lucru nu ar trebui să înlocuiască sau să compenseze lipsa de profesioniști din medii culturale diverse sau similare pentru persoanele care solicită sprijin. Acest lucru este esențial, deoarece poate încuraja experiențele pozitive în mediile psihosociale, poate consolida spațiile sigure cu profesioniști și susținători cu competențe culturale care pot oferi înțelegere și îndrumare în situații complexe și pot încorpora intervenții specifice din punct de vedere cultural, respectând în același timp valorile generale.

²⁶ Watson H, Harrop D, Walton E, Young A, Soltani H. O revizuire sistematică a experiențelor femeilor aparținând minorităților etnice privind condițiile și serviciile de sănătate mintală perinatală în Europa. PLoS ONE. 2019;14(1):e0210587. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0210587>.

²⁷ Hamed S, Thapar-Björkert S, Bradby H, Ahlberg BM. Rasismul în asistența medicală europeană: violența structurală și dincolo de aceasta. Qual Health Res. 2020;30(11): 1662-73. <https://doi.org/10.1177/1049732320931430>

²⁸ Mental Health Europe (2024), "Report on impact of regulations on migrants with psychosocial disabilities", disponibil la adresa: <https://www.mentalhealtheurope.org/what-we-do/migration-and-mental-health/>

²⁹ MBRRACE-UK (2024), Saving Lives, Improving Mothers' Care: Lessons learned to inform maternity care from the UK and Ireland Confidential Enquiries into Maternal Deaths and Morbidity 2020-22, disponibil la: <https://www.npeu.ox.ac.uk/mbrance-uk/reports/maternal-reports>

Combaterea discriminării bazate pe rasă și etnie în politicile UE: situația actuală

Deși discriminarea și inegalitățile bazate pe rasă și etnie continuă să persiste, UE a introdus legislație pentru combaterea discriminării rasiale și xenofobe încă din anul 2000.³⁰ Aceste politici acționează în mod colectiv pentru a combate discriminarea rasială și etnică, promovând în același timp egalitatea și incluziunea în întreaga Uniune Europeană. Cu toate acestea, au existat numeroase critici cu privire la eficacitatea acestor politici până în prezent, în mare parte din cauza cadrelor de punere în aplicare, a absenței angajamentelor obligatorii și a dependenței de statele membre pentru aplicarea acestor politici. Unele dintre cele mai notabile inițiative și politici sunt menționate mai jos:

Pilonul european al drepturilor sociale

Pilonul european al drepturilor sociale 2017³¹ stabilește un cadru care include 20 de principii diferite menite să promoveze piețe ale muncii și sisteme de protecție socială echitabile și favorabile incluziunii în întreaga UE. Acesta subliniază importanța egalității de șanse și a accesului la piața muncii pentru toate persoanele.

Pilonul include principii legate de protecția și incluziunea socială, subliniind necesitatea de a combate discriminarea și de a asigura accesul la servicii de calitate, inclusiv asistență medicală și sprijin pentru sănătatea mintală. Pilonul abordează discriminarea sistemică prin promovarea egalității și a drepturilor sociale.

Prin angajamentul său față de incluziunea socială și nediscriminare, Pilonul european vizează îmbunătățirea rezultatelor în materie de sănătate mintală prin asigurarea accesului tuturor la resursele necesare, promovând astfel o societate mai sănătoasă și mai echitabilă. Pilonul informează toate politicile relevante, inclusiv cele enumerate mai jos. În conformitate cu principiul 3 "Egalitatea de șanse", se menționează că, indiferent de originea rasială sau etnică, religie sau convingeri, handicap (printre altele), orice persoană are dreptul la tratament și șanse egale în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, protecția socială, educația și accesul la bunuri și servicii disponibile publicului. În plus, trebuie promovată egalitatea de șanse a grupurilor subreprezentate.

Carta drepturilor fundamentale a UE (2000)

Carta drepturilor fundamentale a UE (2000)³² consacră anumite drepturi politice, sociale și economice pentru cetățenii și rezidenții europeni (UE) în legislația UE. În ceea ce privește nediscriminarea, articolul 21 interzice în mod explicit discriminarea pe bază de rasă, etnie sau alte caracteristici personale și prevede că "este interzisă orice discriminare bazată pe orice motiv, cum ar fi rasa, culoarea, originea etnică sau socială, caracteristicile genetice, limba, religia sau convingerile, opiniile politice sau orice alte opinii". Această interdicție se referă la toate domeniile vieții, inclusiv ocuparea forței de muncă, educația și accesul la servicii, subliniind angajamentul UE de a asigura egalitatea

³⁰ Parlamentul European (iunie 2024), Briefing on "EU legislation and policies to address racial and ethnic discrimination", disponibil la:

[https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI\(2024\)762334#:~:text=In%20recent%20re solutions%2C%20Parliament%20has,authorities%20to%20take%20an%20intersectional](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2024)762334#:~:text=In%20recent%20re solutions%2C%20Parliament%20has,authorities%20to%20take%20an%20intersectional)

³¹ Comisia Europeană, "Ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și incluziune: Pilonul european al drepturilor sociale în 20 de principii", disponibil la: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1606&langId=en>

³² Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (2012/C 326/02), disponibilă la adresa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12012P/TXT>

pentru toate persoanele, indiferent de originea lor rasială sau etnică. În plus, articolul 34 din Cartă consolidează securitatea socială și asistența socială ca drepturi pentru toți, în special în ceea ce privește protecția grupurilor vulnerabile, care se poate aplica minorităților rasiale și etnice.

Directiva UE privind egalitatea rasială (2000/43/CE)

Directiva UE din 2000 privind egalitatea rasială³³ este un cadru juridic cheie care interzice discriminarea pe bază de rasă sau origine etnică în statele membre ale UE în domenii precum educația, ocuparea forței de muncă și asistența medicală. Aici a fost elaborat un cadru pentru a asigura egalitatea de tratament și accesul la servicii, inclusiv la îngrijirea sănătății mintale, pentru toate persoanele, indiferent de rasă sau etnie.

Directiva adoptă un domeniu de aplicare larg și merge dincolo de abordarea discriminării în domeniul ocupării forței de muncă, solicitând statelor membre ale UE să adopte legi anti-discriminare în diferite domenii-cheie. Printre acestea se numără accesul la locuri de muncă, la activități independente și la ocupație, cu scopul de a asigura practici echitabile de recrutare și promovare indiferent de rasă sau etnie. De asemenea, directiva vizează formarea profesională, condițiile de muncă (cum ar fi concedierea și remunerarea) și implicarea în organizații profesionale sau ale lucrătorilor. Dincolo de ocuparea forței de muncă, directiva urmărește să asigure accesul nediscriminatoriu la protecția socială, inclusiv la asistență medicală, educație și securitate socială. De asemenea, directiva impune accesul egal la bunurile și serviciile publice, inclusiv la locuințe.

Cu toate acestea, directiva nu se extinde la rasismul structural sau instituțional și se concentrează doar pe discriminarea directă și indirectă. În prezent, nu există nicio definiție a discriminării structurale sau a "discriminării prin asociere și asumare"³⁴ în temeiul legislației UE. De asemenea, această directivă nu acoperă discriminarea bazată pe naționalitate, cu excepția cazului în care discriminarea bazată pe naționalitate constituie discriminare rasială sau etnică indirectă.³⁵

Directiva privind egalitatea rasială și alte directive impun statelor membre să înființeze organisme naționale pentru egalitate,³⁶ să promoveze egalitatea de tratament și să combată discriminarea bazată pe rasă, etnie și alte domenii protejate. În iunie 2024, Consiliul a adoptat două directive pentru a consolida rolul organismelor pentru egalitate în întreaga UE. Aceste eforturi vor contribui la îmbunătățirea eficacității acestor organisme și la garantarea independenței lor. Directivele stabilesc cerințe minime comune la nivelul UE pentru organismele pentru egalitate în mai multe domenii-cheie:

³³ Directiva 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică, disponibilă la: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32000L0043>

³⁴ *Acest tip de discriminare este adesea numit discriminare asociativă, deoarece victima este discriminată pentru că este asociată cu o altă persoană sau cu alte persoane care sunt principalele ținte ale prejudecăților autorului. Discriminarea asociativă poate avea loc în legătură cu multe motive diferite, inclusiv dizabilitatea, și este legată conceptual de "motivele prin asociere". Strâns legată de conceptul de discriminare prin asociere este discriminarea din cauza presupunerii. În acest caz, victima este discriminată deoarece se presupune că persoana respectivă este sau face parte dintr-un grup care este ținta prejudecăților autorului.* Disponibil la: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/11_hr_guidelines_external_action_en.pdf

³⁵ EURACTIV (2020), "Handbook on the Racial Equality Directive", disponibil la adresa : <https://www.migpolgroup.com/wp-content/uploads/2020/09/MINDSET-Handbook-on-the-Racial-Equality-Directive-003-final.pdf>

³⁶ Parlamentul European (iunie 2024), Briefing on "EU legislation and policies to address racial and ethnic discrimination", disponibil la: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI\(2024\)762334#:~:text=In%20recent%20re solutions%2C%20Parliament%20has,authorities%20to%20take%20an%20intersectional](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2024)762334#:~:text=In%20recent%20re solutions%2C%20Parliament%20has,authorities%20to%20take%20an%20intersectional)

de exemplu, competențe sporite și independență față de influențele externe.³⁷ Prin asigurarea accesului egal la serviciile de sănătate mintală și prin abordarea practicilor discriminatorii în domeniul asistenței medicale, aceste organisme contribuie la reducerea disparităților și la promovarea unei societăți mai favorabile incluziunii.

Planul de acțiune al UE împotriva rasismului 2020-2025

În 2020, a fost lansat Planul de acțiune al UE împotriva rasismului (2020 - 2025), una dintre strategiile și planurile de acțiune ale Comisiei Europene în materie de egalitate, care au lucrat în mod colectiv pentru a construi o Uniune a egalității în care toți oamenii pot trăi fără discriminare.

Planul de acțiune și-a propus să abordeze rasismul și discriminarea rasială în întreaga societate prin diverse mijloace. Planul a vizat evaluarea și consolidarea protecției juridice prin consolidarea legilor antidiscriminare existente, extinderea legislației UE privind nediscriminarea la domeniile restante și asigurarea faptului că rasismul este pedepsit în mod eficient, în special printr-o mai bună aplicare a Directivei privind egalitatea rasială și a altor instrumente juridice. În ceea ce privește aplicarea legii, s-a remarcat formarea forțelor de poliție și a agențiilor de aplicare a legii și colectarea de date pentru a contracara practicile discriminatorii și a preveni profilarea rasială.

În întreaga Europă, există o lipsă de colectare comparabilă și regulată a datelor privind egalitatea și nediscriminarea, ceea ce împiedică monitorizarea eficientă a aplicării instrumentelor (de exemplu, strategiile privind egalitatea) legate de aceste aspecte.³⁸ Datele privind egalitatea se referă la informațiile colectate și utilizate pentru a monitoriza, examina și aborda inegalitățile legate de discriminare și excludere în diverse sectoare, cum ar fi ocuparea forței de muncă, educația, asistența medicală și locuințele. Această lipsă de colectare sistematizată poate, de asemenea, avea ca rezultat faptul că organizațiile societății civile și cele conduse de comunitate rămân cu povara de a colecta astfel de date valoroase, în ciuda resurselor limitate. În 2022, Irlanda a anunțat elaborarea unei Strategii naționale privind datele referitoare la egalitate pentru a sprijini punerea în aplicare și monitorizarea Planului național irlandez de acțiune împotriva rasismului, a Strategiei naționale de incluziune a călătorilor și a romilor, precum și a Strategiei naționale de incluziune LGBTI+ și a Strategiei naționale pentru tineret LGBTI+.³⁹

Consolidarea cooperării a fost, de asemenea, subliniată în planul de acțiune și, în special, importanța colaborării cu toți actorii de la toate nivelurile pentru a lupta eficient împotriva rasismului și a altor forme de discriminare. Coordonatorul declarat al strategiei, Michaela Moua, este desemnată să acționeze ca punct focal pentru a supraveghea punerea în aplicare, a elimina lacunele și a integra vocile comunităților rasiale în politicile UE. Alte domenii-cheie, cum ar fi stimularea diversității, finanțarea și cercetarea, extremismul și discursul instigator la ură și sensibilizarea, au fost, de asemenea, evidențiate în strategie.

³⁷ Consiliul UE și Consiliul European (2024), "Strengthening the role of equality bodies across the EU: Consiliul adoptă două directive", disponibil la: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/05/07/strengthening-the-role-of-equality-bodies-across-the-eu-council-adopts-two-directives/>

³⁸ Comisia Europeană, "Colectarea datelor privind egalitatea", disponibilă la adresa: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/equality-data-collection_en

³⁹ gov.ie, "Minister O'Gorman announces the development of a National Equality Data Strategy", disponibil la: <https://www.gov.ie/en/press-release/5a7f4-minister-ogorman-announces-the-development-of-a-national-equality-data-strategy/>

Din păcate, sănătatea mintală nu a fost inclusă ca obiectiv principal. Cu toate acestea, planul a afirmat că "rasismul provoacă traume și, prin urmare, poate afecta și sănătatea mintală a oamenilor".⁴⁰ Documentul a menționat, de asemenea, necesitatea accesului egal la asistență medicală, care include servicii de sănătate mintală, ca un drept fundamental. Planul de acțiune subliniază, de asemenea, importanța abordării rasismului structural în sectoare precum asistența medicală, locuințele și ocuparea forței de muncă și, mai general, asigurarea unui tratament echitabil. Toți acești factori au un impact direct asupra sănătății mintale. Comisia a solicitat statelor membre, cu respectarea deplină a contextelor lor naționale, să treacă la colectarea de date dezagregate pe baza originii rasiale sau etnice.

Decizia-cadru a Consiliului privind rasismul și xenofobia

Decizia-cadru a Consiliului privind rasismul și xenofobia⁴¹ este un cadru juridic adoptat în 2008 de Uniunea Europeană pentru combaterea rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal. Aceasta solicită statelor membre să pedepsească instigarea publică la violență sau ură bazată pe rasă, origine etnică sau religie. Aceasta include incriminarea negării sau trivializării genocidului și a crimelor împotriva umanității. Această decizie joacă un rol-cheie în abordarea impactului rasismului asupra sănătății mintale. Prin aplicarea sa, cadrul contribuie la asigurarea unor medii mai favorabile incluziunii și la reducerea acestor experiențe nocive și, în consecință, la atenuarea disparităților în materie de sănătate mintală generate de discriminarea rasială și etnică.⁴² Din păcate, cadrul nu a fost transpus integral sau corect de unele state membre, iar în 2022, Parlamentul European a recomandat Comisiei Europene să monitorizeze această situație și să se asigure că statele membre respectă legislația UE împotriva discriminării.⁴³

Comunicarea Comisiei Europene privind o abordare globală a sănătății mintale

Comunicarea Comisiei Europene din 2023 privind o abordare globală a sănătății mintale⁴⁴ a fost marcată ca un prim pas esențial, punând bazele unui angajament mai puternic al UE față de sănătatea mintală. Comunicarea a subliniat faptul că sănătatea mintală este influențată de factori sociali și de mediu, îndemnând statele membre ale UE să adopte politici care să promoveze prevenirea și intervenția timpurie, în special pentru grupurile afectate în mod disproporționat de discriminare. Deși au fost subliniate nevoile nesatisfăcute și existența altor grupuri în situații vulnerabile, comunicarea nu a inclus intervenții axate în mod specific pe discriminarea rasială și etnică (printre alte grupuri), doar

⁴⁰ Planul de acțiune al UE împotriva rasismului (2020-2025), disponibil la adresa:

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-anti-racism-action-plan-2020-2025_en

⁴¹ Decizia-cadru 2008/913/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2008 privind combaterea anumitor forme și expresii de rasism și xenofobie prin intermediul dreptului penal, disponibilă la: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32008F0913>

⁴² Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (2021), "Fundamental Rights Report - 2021", disponibil la adresa: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-fundamental-rights-report-2021-opinions_en.pdf

⁴³ Parlamentul European (2022), "Rezoluția Parlamentului European privind justiția rasială, nediscriminarea și combaterea rasismului în UE", disponibilă la: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0389_EN.html

⁴⁴ Comisia Europeană (2023), Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind o abordare globală a sănătății mintale, disponibilă la: https://health.ec.europa.eu/publications/comprehensive-approach-mental-health_en

două inițiative emblematice axându-se pe grupuri vulnerabile specifice (tinerii bolnavi de cancer și victimele supraviețuitoare ale infracțiunilor).⁴⁵

Recomandări concrete: Privind spre viitor - Către o abordare care combate discriminarea și promovează egalitatea

Atunci când se lucrează pentru a aborda rasismul în domeniul sănătății mintale, trebuie să se renunțe la zonarea exclusivă a sănătății individuale și să se ia în considerare modul în care determinanții sociali și realitățile structurale au influențat și continuă să influențeze sănătatea mintală și alte efecte asupra sănătății. Construirea unor forme eficiente, fiabile și durabile de sprijin și a unor sisteme de sănătate mintală necesită o abordare care să recunoască contextul social în care apar acești factori de stres. Aceasta ajută la depășirea individului, concentrându-se pe necesitatea de a combate barierele sistemice și de a oferi servicii de sănătate mintală sensibile din punct de vedere cultural. Promovarea bunăstării mintale în acest mod necesită schimbări societale pentru a reduce discriminarea și a crea medii favorabile.

Mental Health Europe are în vedere o societate cu adevărat incluzivă, care intensifică acțiunile împotriva rasismului și a tuturor formelor de discriminare. O societate care abordează impactul discriminării și al inegalităților bazate pe rasă și etnie printr-o abordare intersecțională. Abordările personalizate care iau în considerare intersecțiile unice ale identității pot reduce decalajele și asigura accesul echitabil la sprijin și resurse. Din acest motiv, Mental Health Europe solicită UE și statelor membre să:

Recomandări pentru instituțiile UE:

1. **Elaborarea unei strategii intersectoriale a UE privind sănătatea mintală** care să includă ținte, obiective și un buget concrete, precum și un calendar și un indicator clar care să abordeze determinanții socioeconomi ai sănătății mintale. Aceasta ar trebui să acorde o atenție deosebită celor care se confruntă cu forme multiple și intersectate de discriminare, inclusiv pe criteriile de etnie, religie, orientare sexuală și identitate de gen, statut de migrant, vârstă sau handicap.
2. **Reînnoirea și consolidarea strategiilor UE privind egalitatea.** Încorporarea recomandărilor societății civile pentru a aborda discriminarea rasială și etnică persistentă. UE ar trebui să dea un exemplu și să se asigure că elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și evaluarea inițiativelor se caracterizează prin implicarea semnificativă a principalelor părți interesate, în special a societății civile, a reprezentanților persoanelor cu experiențe trăite și a susținătorilor acestora.⁴⁶

⁴⁵ Mental Health Europe (2023), "Analysis of the Communication from the European Commission on "A Comprehensive Approach to Mental Health" (Analiza comunicării Comisiei Europene privind o abordare globală a sănătății mintale)

⁴⁶ Mental Health Europe definește co-crearea ca fiind "o abordare colaborativă care implică toți actorii din domeniul sănătății mintale care lucrează împreună pe baze egale pentru a dezvolta și implementa politici, servicii și comunicare care

3. Îmbunătățirea colectării de date prin standardizarea colectării de date privind egalitatea pentru a contribui la monitorizarea disparităților și la fundamentarea intervențiilor politice specifice.

- Colectarea și armonizarea datelor privind egalitatea, defalcate pe indicatori, pe mai multe motive de discriminare, care ar trebui să includă rasa și etnia, precum și handicapul. Uniunea Europeană ar trebui să coordoneze și să orienteze colectarea sistematică a datelor privind egalitatea la nivel european, național și local.
- Integrarea sănătății mintale în sistemul de informații de rutină privind sănătatea și identificarea, colectarea, raportarea de rutină și utilizarea datelor de bază privind sănătatea mintală, dezagregate în funcție de sex, vârstă și alte criterii, pentru a surprinde în mod corespunzător aspectele de intersecționalitate. Indicatorii privind factorii determinanți ai sănătății mintale ar trebui, de asemenea, să fie disponibili în sistemele de informare și monitorizare privind sănătatea (mintală) a populației.

4. Alocarea de fonduri UE pentru sprijinirea inițiativelor de combatere a rasismului și de sănătate mintală.

- Asigurați-vă că finanțarea pentru combaterea rasismului și a discriminării este integrată în programele relevante.
- Creșterea finanțării pentru programele specifice de sănătate mintală care se concentrează asupra comunităților rasiale și marginalizate, asigurând resurse adecvate pentru îngrijirea competentă din punct de vedere cultural.
- creșterea finanțării pentru organismele de promovare a egalității, în beneficiul direct al comunităților marginalizate și reducerea disparităților, în special în ceea ce privește îngrijirea sănătății mintale.

5. Promovarea și finanțarea cercetării la nivelul UE privind legătura dintre discriminarea rasială, inegalitate și sănătatea mintală, pentru a înțelege mai bine și a aborda cauzele care stau la baza acestora.

Recomandări pentru statele membre:

6. Elaborarea unor planuri de acțiune naționale pe termen lung și durabile privind echitatea în materie de sănătate mintală:

- Asigurarea unor strategii naționale care să vizeze disparitățile de sănătate mintală cu care se confruntă grupurile minoritare, concentrându-se pe integrarea practicilor antirasiste în politicile de sănătate publică.
- Consolidarea cooperării între serviciile sociale și cele de asistență medicală pentru a dezvolta servicii integrate la nivel comunitar, inclusiv servicii de sănătate mintală. Sprijinirea unor abordări și participări comunitare suplimentare.
- Să asigure servicii de sănătate mintală și sprijin în conformitate cu drepturile omului, accesibile, abordabile, holistice și bazate pe comunitate. garantarea accesului egal al comunităților marginalizate la serviciile de îngrijire a sănătății mintale prin eliminarea barierelor lingvistice, financiare, geografice și de altă natură.

promovarea sănătății mintale pozitive în conformitate cu un model psihosocial și o abordare bazată pe drepturile omului". Conceptul de co-creare subliniază redistribuirea puterilor tuturor participanților la proces și atribuirea unei valori egale diferitelor expertize ale tuturor participanților.

7. Dezvoltarea formării în **domeniul competenței culturale**. Formarea obligatorie a profesioniștilor din domeniul sănătății pentru a recunoaște și a aborda nevoile specifice de sănătate mintală ale minorităților rasiale, etnice și ale altor minorități, promovând un sistem de sănătate mai favorabil incluziunii și sprijinului.
8. Să elaboreze **legi anti-discriminare** și să asigure punerea în aplicare și respectarea deplină a Directivei privind egalitatea rasială în toate statele membre, în special în sectorul sănătății, pentru a combate discriminarea și inegalitățile bazate pe rasă și etnie:
 - Consolidarea protecției juridice împotriva discriminării la locul de muncă: Consolidarea legislației privind ocuparea forței de muncă pentru a aborda discriminarea rasială și etnică, asigurându-se că mediul de lucru sprijină bunăstarea mentală a minorităților.
 - Creșterea investițiilor în educația incluzivă și promovarea incluziunii și a diversității în mediile educaționale prin introducerea de programe anti-rasism care să abordeze impactul discriminării asupra sănătății mintale a tinerilor din minoritățile etnice. Creșterea nivelului de alfabetizare în domeniul sănătății mintale pentru a consolida înțelegerea sănătății mintale, printr-o perspectivă intersecțională.

Concluzie

Discriminarea și inegalitățile bazate pe rasă și etnie au efecte profunde și de durată asupra sănătății mintale în întreaga Europă. Există un drum lung de parcurs pentru a ne asigura că sistemele de sprijin sprijină factorii de protecție a sănătății mintale, printr-o abordare centrată pe drepturile omului și pe persoană, în loc să exacerbeze factorii de risc pentru sănătatea mintală. Rasismul structural și practicile de excludere sunt, din păcate, generalizate, iar disparitățile în materie de asistență medicală, ocuparea forței de muncă, educație și servicii sociale rămân predominante.

În Europa, și nu numai, persoanele au nevoie de servicii adaptate, precum și de schimbări pentru a combate rasismul și discriminarea care exacerbează problemele de sănătate mintală. Trebuie adoptată pe scară largă o abordare psihosocială a sănătății mintale, cu servicii de sănătate mintală competente din punct de vedere cultural, cadre juridice îmbunătățite și o aplicare mai strictă a legilor antidiscriminare pentru a atenua disparitățile în materie de sănătate mintală și pentru a obține echitate și bunăstare pentru toți. Este timpul ca investițiile să adopte un răspuns la nivelul întregii societăți și să nu compromită drepturile omului.

Utilizarea acestor materiale trebuie să includă menționarea sursei. Niciunul dintre aceste materiale nu poate fi modificat sau adaptat fără autorizația scrisă expresă a Mental Health Europe.

© Mental Health Europe (noiembrie 2024)

Cu toate acestea, punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar cele ale Uniunii Europene sau ale Programului CERV al Comisiei Europene. Nici Uniunea Europeană și nici autoritatea de acordare a finanțării nu pot fi trase la răspundere pentru acestea.

Co-funded by
the European Union